

СТАНОВИЩЕ

от д.п.н. Румяна Димитрова Танкова

професор в Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

на дисертационен труд за присъждане на ОНС „доктор“

по област на висше образование 1. Педагогически науки;

професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по...

докторска програма: Методика на обучението по български език и литература

Автор: Ралица Живкова Колева

Тема: Комиксът и литературното обучение на билингвални ученици в 4. клас“

Научен ръководител: проф. д.п.н. Маргарита Тодорова Терзиева – СУ „Проф. д-р Асен Златаров“ – Бургас.

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Със заповед № РД-21-634 от 19. 03. 2024 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Комиксът и литературното обучение на билингвални ученици в 4. клас“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование: 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3 Педагогика на обучението по..., докторска програма „Методика на обучението по български език и литература“. Автор на дисертационния труд е Ралица Живкова Колева – докторантка в задочна форма на обучение към катедра „Начална училищна педагогика“, с научен ръководител проф. д.п.н. Маргарита Терзиева.

Представеният от докторант Ралица Колева комплект материали на хартиен носител е в съответствие с чл.36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ.

2. Актуалност на тематиката

Актуалността на проведеното научно изследване е безспорна. От една страна, тя е свързана с необходимостта от разширяване на разработките в областта на обучението по български език и литература в условия на билингвизъм. Въпреки публикационната активност в тази посока, все още липсват цялостно

разработени и апробирани дидактически технологии, които да съответстват на многообразието в образователната среда на билингвалните класни стаи в България. От друга страна, значимостта на изследвания проблем се отнася към един недостатъчно използван в учебната практика инструмент – комикса, който съдържа в себе си голям потенциал не само от гледна точка на литературното и езиковото развитие на малките ученици, но и с оглед на усъвършенстването на четивната им техника.

3. Познаване на проблема

Видим показател за научната осведоменост на докторанта на темата на изследване е богатият библиографски материал, използван при изграждането на теоретичните основи на изследването. Той се състои от 137 източници на български и на чужд език, от които 23 са от Интернет. Те обхващат различни области на знанието, които са в пряка връзка с изследвания проблем. По-важният показател обаче е качеството на създадения концепт, който е резултат не само от добра информираност, но и от умела интерпретация и креативни решения на докторанта под ръководството на научния ръководител.

4. Методика на изследването

Възприетата методика на изследване дава възможност за пълноценно изграждане както на теоретичния анализ, предпоставящ оформянето на авторската идея и разкриващ основания за нейната реализация, така и за добра организация на експерименталната работа, чрез която се проверява реализацията на двете авторски хипотези. Използвани са адекватни методи и изследователски процедури, които осигуряват постигането на добри резултати и допринасят за надеждността и валидността на апробираните модели за работа с комикс за началното литературно обучение на билингви. Без съмнение, използваната методика се основава на висок професионализъм и осигурява задълбоченост и научна прецизност при провеждане на експерименталната работа.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Аз съм напълно удовлетворена от предоставения от докторант Ралица Колева дисертационен труд, изграден в сътрудничество с проф. д.п.н. Маргарита Терзиева като научен ръководител.

На първо място напълно подкрепям тяхната идея, че комиксът е един от най-добрите инструменти, който подпомага разбирането при четенето на ученици, слабовладеещи официалния език. Визуализацията на обстановката чрез комикс ориентира децата не само в образната система и в сюжета на литературната творба, но и в конкретната комуникативно-речева ситуация, което улеснява значитимо разбирането при четене на диалогичната реч, характерна за този жанр.

Изграждането на първата глава от този научен продукт показва не само голям обхват и многообразие на библиографски източници по проблематиката, но и умела интерпретация на автори гледни точки. Те са представени систематично в тяхната последователност и взаимна обвързаност. Изчерпателно е очертана хронологията по създаването и утвърждаването на комикса като вид изкуство, анализно са представени неговите специфики в сравнителен план с киното и с литературата, убедително е доказан и неговият образователен потенциал в начална училищна възраст.

Намерена е адекватна методологическа рамка, в която да се впише проведената експериментална работа. Съставеният диагностичен инструментариум съответства на целите на изследването. Методическият модел е изяснен с подробности и съдържа детайли, които са своеобразен доказателствен материал не само за прилагането на предлаганата дидактическа технология, но и за изследователската прецизност на докторанта.

Положително оценявам и коректно направената диагностика, която позволява да се отделят отчетливо резултатите на експерименталната и контролната група не само като моментно състояние, но и като темп на езиково и литературно развитие. Разбира се, от ключово значение в случая са и ясните и точни формулировки на критериите и съответстващите им показатели, по които се проследяват учениковите достижения.

Добро решение е предварително направеното анкетно проучване, за да се установят нагласите на учители и ученици за дейности с комикси, което предопределя в голяма степен успеха на експерименталната работа.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Ралица Колева е представила 13 свои публикации, които са по темата на дисертационния труд и които я представят като млад учен с много и различни изяви на редица научни форуми.

Докторантката много ясно и точно е определила приносите в своята дисертация. Те са не само научни, но и практико-приложни, тъй като създаденият технологичен модел може да се трансферира в многообразие от класни стаи с билингвална образователна среда.

7. Автореферат

Авторефератът на дисертационния труд отговаря в пълна степен на изискванията за синтезиране на цялостната разработка в по-малък обем. В него са изложени основните тези на изследването, тяхната обосновка и реализация чрез проведената експериментална работа.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

С оглед значимостта на направеното изследване е важно неговото популяризиране сред широка аудитория. Ето защо моята препоръка е за отпечатване на дисертацията в самостоятелно книжно тяло в голям тираж, за да бъде използвана като научен и образователен ресурс в училищната практика.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Като цяло смятам, че дисертацията е голяма стъпка напред в методическите интерпретации по темата за обучението на билингви с доминиращ майчин език. С оглед на това давам своята положителна оценка за представената научна разработка и предлагам да се присъди образователната и научна степен „доктор“ на Ралица Колева в област на висше образование област на висше образование 1. Педагогически науки; професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по...; докторска програма „Методика на обучението по български език и литература“.

03. 05. 2024 г.

Изготвил становището:

(проф. д.п.н. Румяна Танкова)